

VOORSTEL AB

CATEGORIE: Bespreekstuk

DATUM DB VERGADERING : 2 juni 2020
DATUM AB VERGADERING : 30 juni 2020
PORTEFEUILLEHOUDER : K.H. Odink
REGISTRATIENUMMER : Z/20/033282
OPSTELLER : Ewout Kleiboer tel. +3188 233 1829

ONDERWERP

Jaarstukken 2019

VOORSTEL

Het AB¹ besluit:

1. Kennis te nemen van het accountantsverslag en de controleverklaring.
2. De jaarstukken 2019 vast te stellen overeenkomstig het ontwerp.
3. Het negatieve exploitatiesaldo van de taak watersysteembeheer, een bedrag van € 2.612.260, te onttrekken aan de egaliseringsreserve watersysteembeheer.
4. Het positieve exploitatiesaldo van de taak zuiveringsbeheer, een bedrag van € 1.949.555, toe te voegen aan de egaliseringsreserve zuiveringsbeheer.

SAMENVATTING

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2019 van Waterschap Drents Overijsselse Delta aan.

Het financiële resultaat in 2019 is een exploitatie tekort van € 0,7 mln. In de primitieve begroting is uitgegaan van een tekort van € 7,7 mln., te dekken door een onttrekking aan de bestemmingsreserves voor tariefseglisatie. Het financiële resultaat is derhalve € 7,0 mln. voordeliger dan begroot. Het totale voordeel is daarmee iets minder groot dan in voorgaande jaren. Positief is dat het verschil tussen het werkelijke jaarrekeningresultaat en de prognose hiervan in de 2e bestuursrapportage kleiner is dan in voorgaande jaren. Dit duidt erop dat we in 2019 beter in control waren dan in de jaren daarvoor.

Het voordelige resultaat over 2019 wordt grotendeels veroorzaakt door een voordeel op de goederen en diensten ad € 3,0 mln., bestaande uit diverse posten, het niet besteden van de geraamde post voor onvoorzien (€ 0,2 mln.) en meevallende belastingopbrengsten (€ 2,0 mln.). Tevens vielen de personeelslasten (€ 0,7 mln.) en kapitaallasten (€ 0,3 mln.) lager uit dan begroot. Bij het opstellen van de begroting was geen rekening gehouden met een dividend dat we het afgelopen jaar hebben ontvangen (voordeel 0,8 mln.).

In de begroting 2019 waren 72 maatregelen opgenomen. Van deze maatregelen zijn er 48 volgens planning uitgevoerd, 20 maatregelen zijn deels uitgevoerd en 4 zijn er niet gerealiseerd.

De effecten van eerdere rapportages over het jaar 2019 zijn zoveel mogelijk meegenomen in de begroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2023.

De jaarrekening is door de accountant voorzien van een goedkeurende verklaring.

BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN

¹ DB-leden bieden jaarstukken aan en onthouden zich cf art. 105 Wsw als AB-lid van stemming.

Het jaarverslag bevat de programmaverantwoording en de financiële beschouwingen over het afgelopen begrotingsjaar. De jaarrekening is een financieel verantwoordingsdocument, waarin de balans en de exploitatierekening zijn opgenomen. Het jaarverslag en de jaarrekening bieden wij u bij deze ter vaststelling aan.

De accountant geeft naast het getrouwheidsoordeel ook een oordeel over de financiële rechtmatigheid van de totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties. Daarnaast geeft deze met zijn controleverklaring een oordeel over de getrouwheid en financiële rechtmatigheid van de jaarrekening. De jaarrekening is geheel financieel van aard.

De accountant heeft een goedkeurende verklaring verstrekt, ook op het aspect rechtmatigheid. Met betrekking tot inkoop is er één onrechtmatigheid geconstateerd.

Deze onrechtmatigheid komt voort uit onze rechtsvoorgangers en is voorgaande jaren ook opgenomen in het accountantsverslag. M.b.t. deze onrechtmatigheid (datalijnen) is er reeds een nieuwe aanbesteding geweest. Het omzetten van de lijnen vergt veel tijd; begin 2020 zijn alle lijnen overgezet en per 1 mei is het nieuwe contract ingegaan. De onrechtmatigheid zal daarom begin 2020 ook nog aan de orde zijn, maar vanaf 2021 niet meer.

Met betrekking tot de controle aanpak voor 2020 stelt de accountant voor om deze met name gegevensgericht te gaan uitvoeren. Dit lijkt ons een goede aanpak, De komst van het nieuwe financieel systeem in 2021 geeft ons de mogelijkheid om de interne beheersing meer zichtbaar te laten werken, waardoor we stappen kunnen gaan zetten naar een meer procesgerichte controle.

De auditcommissie ziet namens uw bestuur toe op het controleproces uitgevoerd door de accountant en daarmee op de juistheid en rechtmatigheid m.b.t. de totstandkoming van de jaarstukken. De auditcommissie rapporteert in deze vergadering separaat haar bevindingen.

OMGEVING EN PARTNERS

De jaarverslaglegging en het accountantsverslag zijn, conform de bepalingen in de Waterschapswet, twee weken voor de behandeling in het algemeen bestuur ter inzage gelegd.

Over de jaarstukken is een persbericht opgesteld (bijlage 4). Dit wordt voorafgaand van de AB vergadering verzonden

FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

Het exploitatieresultaat over 2019 is € 7,0 mln. voordelig ten opzichte van de primitieve begroting. Bij de tweede Bestuursrapportage was al ingeschat dat het resultaat voordeliger uit zou vallen dan begroot. In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van de begroting, 2^e Bestuursrapportage en de Jaarrekening. De genoemde bedragen zijn in miljoenen euro's.

Omschrijving	Bijgestelde begroting 2019	Prognose Berap 2 2019	Realisatie 2019	Verschil Bijgest.begr. Realisatie
Lasten	-122,2	-120,6	-118,2	4,0
Belasthgbaten	114,7	116,9	116,7	2,0
Dividend	-	0,8	0,8	0,8
Onvoorzien	-0,2	-	-	0,2
Totaal	-7,7	-2,9	-0,7	7,0

In de financiële beschouwing worden eerst de belangrijkste afwijkingen op de exploitatie lasten toegelicht en vervolgens de afwijkingen op de inkomsten.

Exploitatielasten

De exploitatielasten zijn € 5,0 miljoen lager uitgevallen dan begroot:

Betreft	Vershil
Personeelslasten	0,7
Goederen en Diensten	3,0
Kapitaallasten	0,3
Dividenduitkering	0,8
Onvoorzien	0,2
Totaal exploitatielasten	5,0

De afwijking van € 5,0 miljoen is veroorzaakt door autonome ontwikkelingen (inclusief vertragingseffecten veroorzaakt door derden) en eigen keuzes.

De voordelen uit autonome ontwikkelingen bedragen € 2,7 mln. en bestaan onder andere uit lagere rentelasten, lagere bijdragen aan verbonden partijen en de ontvangen dividenduitkering. Tevens zijn werkzaamheden vertraagd door de PFAS en PAS problematiek, wat voor 2019 een financieel voordeel op leverde. Daarentegen zorgt het vormen van een voorziening wachtgeld voor een financieel nadeel voor 2019. Per saldo leveren de autonome ontwikkelingen een voordeel op. De eigen keuzes (voordeel € 2,3 mln.) hebben onder meer betrekking op boekwinst bij verkoop van gronden en tractiemiddelen, meevallende ingeschatte meerkosten voor het uit bedrijf nemen van de slibgisting Echten en de afrekening van bijdragen van derden over voorgaande jaren.

Inkomsten

De inkomsten uit de heffingen vielen € 2,0 mln. voordelig uit. Voor Watersysteembeheer was een voordeel van € 0,3 mln., dat grotendeels verklaard wordt door de waardeontwikkeling op de huizenmarkt. Hierdoor laat de watersysteemheffing een stijging van inkomsten zien (€ 0,8 mln.). Daarentegen leidt het wegnarrest tot een mindere opbrengst van € 0,3 mln. voor de watersysteemheffing ongebouwd. Voor Zuiveringsbeheer was het voordeel, ad € 0,4 mln., grotendeels te verklaren door toenemende afvalwater verwerking van de zogenaamde meetbedrijven. Over voorgaande jaren is er voordeel voor Watersysteembeheer (€ 0,1 mln.) en voor Zuiveringsbeheer (€ 1,3 mln.), waar er meer aanslagen m.b.t. voorgaande jaren zijn opgelegd dan waar rekening mee was gehouden.

TARIEFSEGALISATIE

Binnen WDO Delta kennen we voor beide taken, Watersysteembeheer en Zuiveringsbeheer, een afzonderlijke bestemmingsreserve voor tariefsegalisatie. De tariefsegalisatiereserves worden ingezet om ongewenste schommelingen op te vangen in de belastingtarieven. Als er van tariefsegalisatie gebruikgemaakt wordt, dan zetten wij hiervoor de reserve van de betreffende taak in. Bij het vaststellen van de jaarrekening dient het tekort of overschot van de betreffende taak, na mutaties op het weerstandsvermogen, onttrokken c.q. toegevoegd aan deze reserve van deze taak. Er is geen mogelijkheid om geld over te hevelen tussen beide egalisatiereserves.

Op bladzijde 8 van de jaarrekening wordt in het onderdeel Kosten en belastingopbrengsten het exploitatieresultaat per taak toegelicht. Wij stellen voor het negatieve exploitatiesaldo van de taak watersysteembeheer, een bedrag van € 2.612.260, te onttrekken aan de egalisatiereserve watersysteembeheer en het positieve exploitatiesaldo van de taak zuiveringsbeheer, een bedrag van € 1.949.555, toe te voegen aan de egalisatiereserve zuiveringsbeheer.

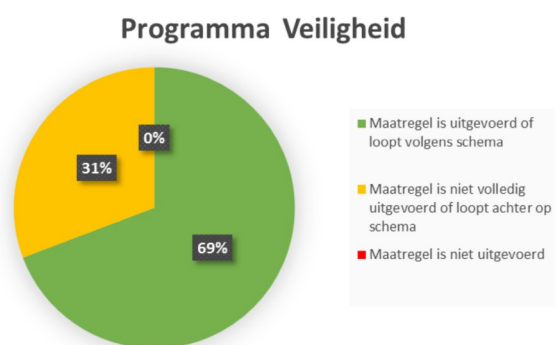
BESTUURLIJKE BEOORDELING EN ONTWIKKELINGEN

Programma Veiligheid

HWBP

De voortgang van de projecten in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) is in 2019 conform programma. De trajecten Vecht Dalfsen-West en Vecht Dalfsen-Zwolle zijn samengevoegd tot 1 project. Eind 2019 is de subsidie beschikking voor de verkenning bij Vecht Dalfsen – Zwolle ontvangen evenals voor het innovatie project Gras op Zand. Bij de Stenendijk Hasselt is in 2019 de verkenning in volle gang. Voor de dijkversterking bij de Noordelijke Randmeerdijk, een samenwerking met waterschap Vallei & Veluwe, is het voorkeursalternatief vastgesteld en de planuitwerking gestart. In september 2019 is voor Zwolle-Olst het voorkeursalternatief vastgesteld en daarmee de verkenning afgerond. De aanbesteding van de volgende fasen van dit project, loopt. Voor Stadsdijken Zwolle is in 2019 krediet verleend voor de planuitwerking.

Maatregelen

In de begroting zijn voor dit programma 13 maatregelen geformuleerd, hiervan zijn er negen volgens plan verlopen en bij vier is de doelstelling gedeeltelijk gehaald.

De volgende maatregelen zijn gedeeltelijk gerealiseerd:

- normering Mastenbroek-IJssel
- voorbereiding wettelijke beoordeling Deventer
- voortgang HWBP-projecten
- Stadsdijken Zwolle

De maatregel voorbereiding wettelijke beoordeling Deventer wordt in 2020 afgerond. De andere maatregelen zijn heroverwogen, verschoven in de tijd c.q. vervangen door een nieuwe. Er zijn geen consequenties voor de doelbereiking.

Programma Watersysteem

PFAS

Het in stand houden en optimaliseren van het watersysteem is essentieel om functies te blijven bedienen. Mede als gevolg van gewijzigde regelgeving m.b.t. PFAS, is het niet mogelijk gebleken om alle geplande inspanningen m.b.t. aanpassing en onderhoud van het watersysteem doorgang te laten vinden. Zo heeft de baggeragenda vertraging opgelopen en liepen de projecten vertraging op. Tevens liepen de kosten van deze werken op door de vereiste extra onderzoeken.

WOM programma

Ook hebben we in 2019 geconstateerd dat de WOM programmering een uitvoerbaarheidsvraagstuk kent. In de afgelopen jaren heeft de programmering bij herhaling vertraging opgelopen. Oorzaken vormen de complexiteit van de opgave, vergaande samenwerking met maatschappelijk partners en externe ontwikkelingen zoals de stikstofproblematiek. Om de bestaande ambitie te realiseren, is vereist dat er veel projecten tegelijk worden uitgevoerd. In de begrotingsbrief wordt hier ook aandacht aan besteed.

Stedelijk water

Begin 2019 stelde het algemeen bestuur de uitgangspunten vast voor de overdracht van het beheer en onderhoud van stedelijk water. Een traject dat gedurende 2019 conform de geformuleerde ambities en kader is doorlopen. Deze overdracht komt voort uit de inwerkingtreding van de Waterwet (januari 2009), waarbij het watersysteembeheer in het stedelijk gebied over is gegaan van gemeente naar waterschap. Inschatting is dat gemeenten nog ca. 100 km aan watergangen aan ons zullen overdragen.

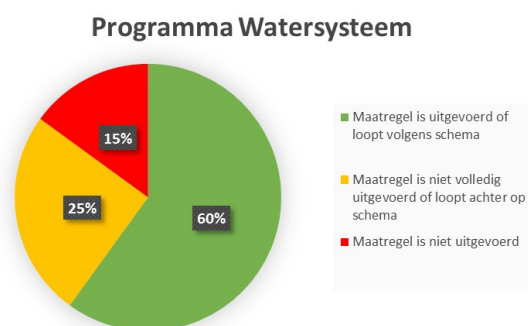
Gemalen onderhoud

Het onderhoud van gemalen is in 2019 op het niveau van 16 per jaar gebracht. Voor een ongestoorde werking van ons watersysteem is onderhoud en renovatie van gemalen een vereiste. Daarvoor is in 2018 uit efficiencyoverwegingen besloten tot een groepsgewijze in plaats van afzonderlijke benadering van de objecten. Deze aanpak heeft het gewenste resultaat. Het aantal onderhouden objecten in 2019 ligt hoger dan in voorgaande jaren, met het doel om de staat van onderhoud constant te houden.

Waterschapszorg

Ook is er een start gemaakt met de implementatie van waterschapszorg via een gebied gerichte aanpak. In het eerste kwartaal van 2019 is een plan van aanpak opgesteld. Dit project heeft een grootschalige statuswijziging van watergangen tot doel en leidt tot aanzienlijke uitbreidingsinvesteringen. De uitvoering van dit project loopt in 2019 op schema.

Maatregelen

In de begroting zijn voor dit programma 20 maatregelen geformuleerd, hiervan zijn er twaalf volgens plan verlopen, bij vijf is de doelstelling maar gedeeltelijk gehaald en bij drie is de doelstelling niet gehaald. De volgende maatregelen zijn gedeeltelijk gerealiseerd:

- inventarisatie en toetsingskader overige keringen
- GGOR-maatlat
- samenwerking DAW-projecten
- gebiedsgerichte invulling Veenweidevisie
- versnelling assetmanagement

Met uitzondering van de gebiedsgerichte invulling Veenweidevisie worden de maatregelen in 2020 afgerond. Voor de doelbereiking heeft dit echter geen consequenties.

Voor de gebiedsgerichte invulling Veenweide loopt door de Corona het interbestuurlijke programma (IBP) vertraging op. Daarin staat dat het IBP nog niet leidend is voor aanpassen van peilbesluiten. Of en in hoeverre we peilbesluiten aanpassen aan de uitkomsten van het IBP is nu nog de vraag.

De volgende maatregelen zijn niet gerealiseerd:

- programma 'Water-op-maat' conform "Nationaal Bestuursakkoord Water beleid"
- programma 'Water-op-maat' conform "Kaderrichtlijn Water"
- uitvoering 'Zoetwatervoorziening Oost-Nederland'-maatregelen

De maatregel m.b.t. uitvoering 'Zoetwatervoorziening Oost-Nederland' wordt in 2020 afgerond. De maatregel programma 'Water-op-maat' conform "Kaderrichtlijn Water" gaan wij anders invullen en wordt afgerond in 2020. De maatregel programma 'Water-op-maat' conform "Nationaal Bestuursakkoord Water beleid" wordt niet gerealiseerd in 2020. In de Bestuursrapportage wordt hier ook aandacht aan besteed.

Programma Waterketen

RWZI's

Met de officiële heropening van de uitgebreide en vernieuwde rioolwaterzuiveringen in respectievelijk Kampen en Zwolle in maart 2019 werd een periode afgesloten van een tweetal grootschalige en ingrijpende bouwprojecten.

In Kampen waren de belangrijkste onderdelen van de werkzaamheden de bouw van een nieuwe slibbuffer en een nieuw beluchtingscircuit en het slopen van de bestaande gistingstoren. Met de uitbreiding is de zuiveringscapaciteit van de installatie verhoogd van 81.500 naar 98.000 vervuilingseenheden (ve). Met de vervanging van 3 blowers (installaties om zuurstof in te blazen voor het zuiveringsproces) voor moderne energiezuinige installaties, nam het waterschap een energiebesparende maatregel.

De rioolwaterzuivering Zwolle is omgevormd tot een Energiefabriek en dat betekent dat de rioolwaterzuivering geheel zelfvoorzienend is in het energieverbruik. Voor de komende jaren wordt binnen het werkgebied van WDO Delta nog een toename van de hoeveelheid te verwerken slib voorzien. Uitbreiding van de capaciteit voor het vergisten van slib was daarom nodig. Daarnaast is de "oude" installatie geheel gerenoveerd. Op de rioolwaterzuivering in Zwolle wordt nu naast het eigen slib ook slib van zes andere zuiveringen verwerkt.

In de wijk Zandweerd in Deventer onderzoekt het waterschap samen met de gemeente en woningcorporaties de mogelijkheden van een warmtenet op basis van restwarmte uit de rioolwaterzuiveringsinstallatie. Hiervoor is begin 2019 een intentieovereenkomst getekend. In 2050 moeten alle woningen in Nederland aardgasvrij zijn. Daarvoor zijn alternatieve en innovatieve manieren van warmtevoorziening nodig.

Omdat de huidige contracten voor de verwerking van ons zuiverings-slib aflopen in 2020 en 2022 is begin 2019 het besluit genomen om te starten met een aanbestedingsprocedure voor de middellange termijn, waarbij gelijktijdig met omringende waterschappen opties worden verkend om te komen tot meer capaciteit voor slibeindverwerking. Krapte in de markt van slibeindverwerking leidt de komende jaren tot hogere tarieven.

Na dit besluit van begin 2019 is verkend hoe gezamenlijk met andere waterschappen extra slibeindverwerkingscapaciteit gerealiseerd kan worden. Uit deze verkenning is gebleken dat door een gezamenlijke aanbesteding van de slibeindverwerking met de Waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest (door schaalvergroting) mogelijk extra slibeindverwerkingscapaciteit ontwikkeld kan worden. Voor deze ontwikkelingen is een langere contractlooptijd gewenst dan aanvankelijk werd gedacht. Daarom heeft het bestuur in juli 2019 de strategie voor slibeindverwerking bijgesteld. In december 2019 heeft definitieve gunning van de aanbesteding plaatsgevonden aan Slibverwerking Noord Oost Nederland B.V. i.o. De toekomstige slibeindverwerking betreft een combinatie van biologische compostering en monoverbranding. Met deze technieken wordt voldaan aan onze kwaliteitseisen.

Voor wat betreft de strategie voor de lange termijn blijven we in afstemming met STOWA en alle Nederlandse waterschappen betrokken bij innovatie om nog duurzamere slibketens te ontwikkelen.

Slibgisting RWZI Echten

Rond de jaarwisseling 2018/2019 is de slibgistingsinstallatie Echten uit bedrijf genomen in verband met problemen rond de gasveiligheid. Met dit stilzetten van de installatie zijn hogere exploitatielasten gemoeid omdat het slib van Echten elders verwerkt moet worden. Om de periode van stilstand zo kort mogelijk te houden is – in afstemming met het bestuur – haast gemaakt met de planuitwerking van het concept voorkeursalternatief voor de slibgisting in Echten.

Vervolgens heeft in april het algemeen bestuur ingestemd met de keuze voorkeursalternatief (VKA) 'Echten Robuust'. Dit VKA houdt het in stand houden van de sliblijn op de locatie Echten in, waarbij het niveau van betrouwbaarheid, beschikbaarheid, onderhoudbaarheid verhoogd wordt tot het niveau van de sliblijnen in Zwolle en Deventer.

Doel was om in oktober 2019 een uitvoeringskrediet aan te vragen en aansluitend te starten met de realisatiefase, zodat de slibgisting zo snel mogelijk weer operationeel zou zijn. Echter, de uitspraak van de Raad van State omtrent het PAS (29 mei 2019) en de uitkomsten van de Commissie Remkes met betrekking tot nieuwe beleidsregels voor Stikstofdepositie op N2000 gebieden, hebben gevolgen gehad voor deze planning. Het is onwaarschijnlijk dat de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming voor het VKA "Echten Robuust" verleend zal worden. Daarom is besloten om geen

krediet aan te vragen voor de realisatiefase, maar om de realisatiefase van "Echten Robuust" uit te stellen zodat alternatieven voor het voorkeursalternatief in beeld konden worden gebracht. De besluitvorming over deze alternatieven heeft op 26 mei 2020 plaatsgevonden in de vergadering van het algemeen bestuur. Onder voorwaarden is besloten tot het produceren van groengas.

Maatregelen

In de begroting zijn voor dit programma 19 maatregelen geformuleerd, hiervan zijn er dertien volgens plan verlopen, bij vijf is de doelstelling maar gedeeltelijk gehaald en bij één is de doelstelling niet gehaald.

De volgende maatregelen zijn gedeeltelijk gerealiseerd:

- uitvoeringsprogramma waterkwaliteitsspoor
- discrepantieonderzoek m.b.t. debietmeters
- uitvoering maatregelen vanuit Energie Efficiëntie Plan (EEP)
- uitvoering besluit over slibgisting Meppel
- afnameverplichting

Bovenstaande maatregelen worden in 2020 afgerond.

De volgende maatregel is niet gerealiseerd:

- advies toekomst sliblijn Echten en start met aanpassingen

De besluitvorming is ernstig vertraagd. De gedachte was aanvankelijk dat eind 2020 de noodzakelijke aanpassing van de slibgistingsinstallatie zou zijn gerealiseerd. Volgens de laatste inzichten zal oplevering van het werk eerst in 2024 plaats gaan vinden. Dit betekent dat de situatie van verwerking van het slib elders met de daarbij komende hogere exploitatielasten ook langer blijft bestaan. E.e.a. heeft ook impact voor doelstellingen m.b.t. het zelfvoorzienend willen op het gebied van energieverbruik.

Programma Maatschappij en Organisatie

Verkiezingen

De leden van de algemeen besturen van de waterschappen in Nederland worden sinds 2015 tegelijkertijd met de leden van de provinciale staten gekozen. De waterschapsverkiezingen vinden om de 4 jaar plaats. Op 20 maart 2019 hebben de verkiezingen plaats gevonden. Deze verkiezingen betroffen de categorie ingezetenen. In dezelfde periode zijn de vertegenwoordigers van de categorieën ongebouwd, bedrijfsgebouwd en natuur benoemd door de daardoor aangewezen organisaties. Daarna is het nieuwe algemeen bestuur officieel geïnstalleerd in een eerste bestuursvergadering op 28 maart 2019. Na afronding van de coalitie onderhandelingen zijn vervolgens in mei de dagelijks bestuursleden benoemd.

Watervisie

In 2019 is een start gemaakt met het opstellen van de Watervisie. De Watervisie is een koersbepalend document, waarin de strategische keuzes van het waterschap voor de wettelijke taken en ambities in relatie tot de brede maatschappelijke ontwikkelingen zijn beschreven. Waarbij duidelijk wordt welke

positie het waterschap kiest voor de verschillende onderwerpen binnen het maatschappelijke speelveld in relatie tot de kosten- c.q. tariefontwikkeling. De Watervisie zal in 2020 gereed zijn.

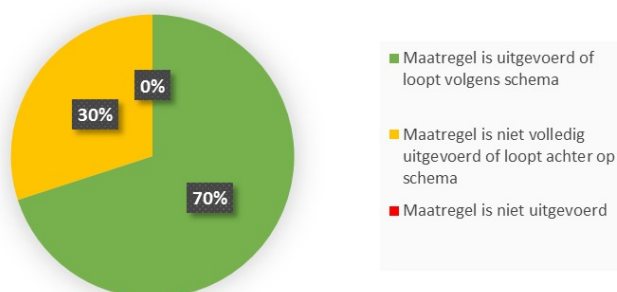
Duurzaamdoen / Klimaatakkoord

In 2019 heeft WDODelta ingestemd met het nieuwe Klimaatakkoord 2020-2030. De huidige beleidsdoelstellingen van WDODelta zijn in lijn met het akkoord. Het Klimaatakkoord bevat maatregelen voor de periode 2020 -2030 en een doorkijk naar 2050 om CO2 reductie te realiseren. De maatregelen omvatten een breed spectrum en hebben een grote impact op de samenleving. Het bestaande motto: 'in verbinding zijn met de omgeving', krijgt extra impulsen vanuit de beoogde CO2 reductie in het Klimaatakkoord. Het akkoord zal niet alleen accent leggen op de eigen bedrijfsvoering (CO2 armer WDODelta), maar ook de brede samenwerking stimuleren in de energietransitie en de circulaire economie transitie met andere overheden en partijen in de samenleving. Van het waterschap wordt steeds meer verwacht daarin te participeren en een actieve(re) rol te vervullen. Dat legt de komende jaren extra druk op de inzet van mensen en middelen.

Als waterschap streven we er naar om in 2025 energieneutraal te werken. Om deze ambitie waar te gaan maken is er in 2019 volop geïnvesteerd in diverse initiatieven, zoals het participeren in Wij Windenergie Staphorst en het plaatsen van zonnepanelen op RWZI locaties.

Maatregelen

Programma Maatschappij en Organisatie

In de begroting zijn voor dit programma 20 maatregelen geformuleerd, hiervan zijn er veertien volgens plan verlopen, bij zes is de doelstelling maar gedeeltelijk gehaald.

De volgende maatregelen zijn gedeeltelijk gerealiseerd:

- programma digitale transformatie
- programma WDODelta werkt
- samenwerking met Zuiderzeeland op ICT gebied (onderzoek uitgevoerd, samenwerking niet tot stand gebracht).
- communicatievisie
- arbeidsmarktbeleid
- plan optimalisatie dienstverlening

Bovenstaande maatregelen worden in 2020 afgerond of verder onderzocht. Voor de doelbereiking zijn er geen consequenties.

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,
ir. E. de Kruijk

de waarnemend dijkgraaf,
P.A. Zoon

BIJLAGEN

1. Jaarstukken 2019
2. Accountantsverslag 2019
3. Controleverklaring 2019
4. Persbericht 2019
5. Jaarstukken in één oogopslag 2019